

בריש גלי

זמני היום:

16:58	תחילת הצום (בת"א):
17:20	תפילת מנחה וכל נדרי:
08:30	תפילת שחרית:
11:00	הזכרת נשמות (משוער):
16:00	תפילת מנחה:
17:00	תפילת נעילה:
17:53	סיום הצום:

הזמנים מתייחסים לתפילות המניין הגאה, מנין הלכתי-שיווני, בו כל אחד יכול להרגיש בבית. במרכז הגאה, גן מאיר, תל אביב. בסיום הצום, יוגש כיבוד קל מתנת חברותא.

פרטים ותגובות לעלון: eli@havruta.org.il

ערב יום כיפור התשע"ב

דבר פתיחה: אייל ליברמן, יושב ראש ועד חברותא היוצא, פותח את הגליון השני של "בריש גלי" במבט לאחור ובצעד קדימה

החורג ממפגשים חברתיים ותמיכה בפרט. חברינו מצפים מאיתנו לפעול לחיזוק הקהילה הדתית הגאה מחד ולקידום סובלנות בחברה הדתית מאידך. כשבוע לפני ראש השנה בחרו חברי העמותה ועד בבחירות קהילתיות.

במקביל להפיכתה לארגון המתבסס על קהילה, החלה 'חברותא' למלא מקום משמעותי בשיח הציבורי על מקומם של הומואים בחברה הדתית. קידמנו אירועים קהילתיים ותקשורתיים, הושבנו הומואים ולסביות לצד רבנים לשיח גלוי, המשכנו לקיים שבתות, טיולים, ומפגשים חברתיים ולא נרתענו מלצעוד במצעדי הגאווה בתל-אביב ובירושלים. לא עשינו זאת לבד. היו לצידינו 'נאמני תורה ועבודה', 'בית הלל', 'הקרן החדשה לישראל', ארגוני הלהט"ב ואחינו ואחיותינו שיוצרים עמנו את הקהילה הדתית הגאה. הקול שאנחנו משמיעים אינו תמיד ערב לחברה הדתית, ולא תמיד מקובל על רבניה, אבל זהו קול אמיתי שמאחוריו עומד קהל שלא ניתן להתעלם ממנו. ובשנה הקרובה? 'חברותא' תמשיך להרחיב את היקף הפעילות בתוך הקהילה והחוצה לתוך החברה הדתית, תוך הסתמכות על הקהל אותו אנחנו מייצגים.

נמשיך לשתף פעולה עם כל בעל ברית שיהיה מוכן לפעול יחד עמנו לקידום סובלנות בחברה הדתית וליצירת קהילה ובית הומואים שגדלים בה. ונמשיך לקיים שיח פתוח גם עם אלה שאינם מסכימים עם דרכנו ואולי אף מתנגדים לקיומנו.

ביום הכיפורים עוצר אדם ובוחן את שעשה "מיום כיפורים שעבר עד יום כיפורים זה" וחושב על שיעשה "מיום כיפורים זה עד יום כיפורים הבא". כך גם אנו ב'חברותא'. לפני שנה, על גבי גליון זה, הסתכל נתי, מייסדי 'חברותא', על שלוש השנים הראשונות של 'חברותא' בסיפוק. נתי חתם את תקופת הנחשונים בקהילתנו. התקופה בה אנשים בודדים עשו מעשה, גם כשהיה נדמה שאין שם איש מלבדם. הוא, ואחרים שפעלו בנושא, יצאו החוצה, היו המעטים שהיו מוכנים לפעול בנושא שכאב להם יותר מכל, כשאחרים מתמודדים עם משאם האישי. אלא, שהצלחתה של 'חברותא' כמעט והביסה אותה. מספר האנשים שנעזרו בקבוצה והיקף הפעילות היה יותר משקומץ אנשים יכול לשאת לאורך זמן.

על מנת להמשיך ולהרחיב את העשייה, לקחה 'חברותא' החלטה אמיצה. באנו אל הקהילה שצמחה מ'חברותא' בהצעה להפוך מ'קהל לקוחות' לבעלי בית. הפכנו לעמותה קהילתית הנשענת על חבריה. היה זה תהליך מורכב. לראשונה נדרשנו להגדיר מה היא 'חברותא', מעבר למקום מפגש והתחזקות. התמודדנו עם שאלות נוקבות לגבי אופיינו ודרכינו. מה מקומם של הדתל"שים בקבוצה? מה לגבי טיפולי המרה? והאם אנחנו מוכנים לשתף פעולה ואף לתמוך בפרויקטים השונים מאיתנו באופיים? בסוף השנה אנחנו יכולים להגיד שהתהליך הצליח. 'חברותא' כיום היא ארגון הנסמך על כמה עשרות הומואים בני החברה הדתית שהתפקדו לשורותיו ושילמו דמי חבר. זאת בנוסף לרשימת תפוצה של מאות חברים ולקיום מפגשים לעשרות הומואים מידי חודש. החברים שהתפקדו ל'חברותא' בחודשים האחרונים עשו זאת על מנת לאפשר לארגון לתת מענה רחב להומואים בני החברה הדתית,

בין השופרות

את קול השופר ניתן לשמוע בכמה צורות שונות אומר לנו **הרב שמואל ריינר**, מישיבת הקיבוץ הדתי במעלה גלבוע

השופר, קול הקורא לאדם: 'חזור בך ממעשיך הרעים'. כאילו הקב"ה בעצמו הוא התוקע ובאמצעות השופר הוא מדבר אל האדם. בקול הזה יש משהו מפחיד ואף מאיים. למשמעות הזאת קורא הרמב"ם 'רמז'.

אמנם, כאשר תקיעת השופר היא רק מצוות היום, מעשה הלכתי, או אז עיקר תשומת הלב מופנה לקיום ההלכתי של המצווה ותו לא. (האם אורך התרועה כאורך השברים? וכו') רק ברמיזות קלות פוגש האדם את 'הקול' ומאזין לו ברוב קשב.

יש שלב בחיינו בו אנחנו בטוחים דיינו בקיומה של 'גזרת הכתוב', ואנו מתפנים להוסיף עליה נדבך נוסף, הלא הוא אותו 'הרמז'. אנו מחפשים את המקום בו נרצה לשמוע את קול השופר, ואולי אף ללכת צעד נוסף אחרי דברי הרמב"ם ולהיות אנחנו בעצמנו המשמיעים את קול השופר, אנו כמעוררים!

רעיון זה, שבו משמעות תקיעת השופר היא הפניה של האדם אל הקב"ה, מופיע כבר בחז"ל: אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה? - בשופר. <

חיינו החושיים מלווים בקולות, מראות, ריחות ותחושות. את הימים הנוראים מלווה באינטנסיביות קול השופר, קול נשגב היוצר אצל השומע והמאזין רגשות שונים ואף מנוגדים, חרדה מחד וגעגוע מאידך.

בבית אבא תקיעת שופר הייתה מלווה בחרדות. שמה לא תשמע כראוי את התקיעות, שמה בעל התוקע לא יצליח להשמיע את הקולות כהילכתן, שמה תפסיק בדיבור בין ברכה ראשונה לתקיעה אחרונה. עם השנים התחלפו חרדות בחרדות, ובמקום חרדת ההלכה באה אימת הדין. נמצא קול השופר ממתק אימה זו.

אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזרת הכתוב, רמז יש בו, כלומר: עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם והטיבו דרככם ומעלליכם ויעזבו כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה. (רמב"ם, הלכות תשובה, פרק ג' הלכה ד) ההתייחסות הראשונית לתקיעת שופר היא כאל "גזירת הכתוב" - חובה דתית ללא טעם ומשמעות. בהמשך מציע הרמב"ם את המשמעות שהאדם יכול לתת לקול

ישנם שני מהלכי תשובה. יש תשובה המתרכזת בשיפור המעשים שהיו עד עתה, בחינת "שפרו מעשיכם וברית לא תופרו". תשובה זו מתמקדת בעבר ובתיקונו. מאידך, ישנו מהלך אחר של תשובה, שביסודו הצעה להתחיל את הכל מההתחלה, 'להתחדש', לשכוח הכל ולפתוח דף חדש שאיננו עסוק במה שהיה אלא במה שיהיה - 'חידוש'.

כל מהלך תשובה ובעל התוקע שלו. תשובה שבמרכזה עומד שיפור הקיים והעבר, מגיע קול השופר שלה, פונה אל האדם וקורא לו לתקן מעשיו: "היטיבו דרככם ומעלליכם". תשובה שביסודה התחדשות פותחת בקריאה של האדם אל אביו: "פעם אחת אמר הבעש"ט: ענינו של שופר הוא כמו הבן שצועק אבא, אבא, הצילני!" נתחיל את הכל מההתחלה, מהשלב הבסיסי שבו עדיין אין מילים, מבראשית!

נדמה לי שבמציאות המורכבת שבה אנו חיים, מצד אחד אנו משתדלים להבין את העולם ואת האדם ואנו מאמינים שיש לזה סיכוי מסוים. מהצד השני הרגשת הלב היא שהכל סוד, ככל שננסה להבין הכל יהיה מעורפל יותר. בעת כזאת צריכים אנו לשתי התקיעות. הן לקול הפונה בצעקה של ילד - 'אבא', קול תמים החף מכל תחכום, והן לתקיעה האחרת, המגיעה מלמעלה ופונה למטה, ומצפה לציאות ולתיקון המעשים. זירה זו, בה נפגשות שתי התקיעות - הפרימיטיבית והפשוטה עם המאיימת, בה קולות השופר הבאים מלמטה ומלמעלה חוברים יחדיו, היא המבוא להלכות התשובה שעלינו לכתוב כאן ועכשיו.

אמר רבי אבהו: למה תוקעין בשופר של אילן? - אמר הקדוש ברוך הוא: תקעו לפני בשופר של אילן, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. (בבלי ראש השנה, ט"ז ע"א)

דרך השופר שלנו, עולה זכרונו וזכרון עקידת יצחק לפני ה'. כאן לשופר יש משמעות חדשה, השופר הוא כלי להזכיר את עם ישראל לפני הקב"ה. התוקע הוא האדם והשומע הוא הקב"ה וגם לכלי, היינו לקרן האייל תפקיד חשוב. על בסיס רעיון זה נקבע נוסח החתימה של הברכות המיוחדות לתפילת ראש השנה, ברכת זכרונות: "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תיזכור ברוך אתה זוכר הברית". וברכת שופרות: "כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה... ברוך אתה שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים". קולו של השופר הוא לאומי, וזכרון העקידה הוא זיכרון לאומי.

ההיפוך ב'בעל התקיעה', מקול א-לוהים לקול האדם, תופס מקום מרכזי בחסידות, גם אם בצורה שונה. את נאקת השופר ככלי לאומי המזכיר את יצחק אבינו בעקידתו, מחליפה הצעקה האישית של האדם הפרטי, הבודד והצועק.

כרגיל אנחנו מנסים לעצב את מילותינו כך שיהיו כמה שיותר מדויקות. אך קול השופר לא נושא עימו תוכן מסוים, אינו עשוי מילים מסוגנות. תקיעת שופר זו היא השמעת הצעקה לבדה, ללא תוכן מורכב. עוצמתה בפשטותה. התקיעה בשופר דומה לבכיו של הבן, כאשר הוא מבטא את עצמו ללא מילים, ביטוי שרק אביו מבין. עוצמתה של תקיעת שופר בראשונותיה, בקול הבראשיתי שבה, הקול שמגיע לפני המילים.

חילוני שומר מצוות

לא רק זהות מינית מונעת מעלי קפול וילדסן להרגיש לגמרי בבית בקהילה דתית

איך מישהו שממלא את חייו בקניית טפטים, בחירת בדים לשמלות ופייטים לנעליים וצביעת רצפה בדמו-עץ אל תוך הלילה, יכול להשתלב בחברה הדתית האחידה? איך מישהו שמתעסק כל היום עם קישוטים עודפים ושכבות של טול מתחת לשמלת נשף נפוחה שאפילו לא ילבשו בשום נשף, יכול לקרוא לעצמו אדם רוחני?

המעצב הוא אני. אני, שמוציא את עצמי מהארון ברגע שאני פותח את הפה. לא מארון הזהות המינית אלא מהארון של התעסקות בדברים לא שיגרתיים ואף מיותרים. "ובמה אתה מתעסק?" שואלים אותי ביציאה מבית הכנסת לביל שבת. למרות שאין ממש דרך לעשות זאת, הייתי רוצה לעדן את התשובה. לא כדי להסתיר את מי שאני אלא כדי שלא לשים אדם חסר כל אשמה במקום בו אין לו מושג מה להגיד. "אני מעצב תפאורה ותלבושות לתיאטרון". רגע של שקט, בו תרחיש השיחה הנורמלית מתפוגג באוויר מעל לראשו של השואל התמים. לא אמרתי שאני לומד רפואה או משפטים, ואני לא עובד בהיי-טק או בחינוך - אז מה אומרים? מה שואלים? אחרי שקט קצר הם לרוב תוהים אם אני מרוויח מזה מספיק כסף. תוהים בלב, או שואלים בנימוס, או לפעמים שואלים בגסות עסיסית טיפוסית "נו, אבל מה אתה באמת עושה?". גם אם הם לא שאלו אני מרגיע אותם ואומר שאמנם אני לא מרוויח מיליונים אבל שמח עם מה שיש לי, ואז שואל אותם משהו כדי לאפשר חזרה למסלול הרגיל של שיחה נוחה.

מסלול רגיל של חיים נוחים זה לא מה שבחרתי בו. הרצון לעבוד בתחום הבידור פירושו למעשה לחיות חיים חילוניים, וההחלטה שאני לא מוותר על הקשר שלי עם א-לוהים ועל העוגן שחיים דתיים מעניקים לי, רק מסבכת את העניינים. אבל אחרי שבוע של יצירה ודברים שהיצירה מביאה איתה, כמו נגרים רעשניים שלא משתפים פעולה או שחקניות שלא מוכנות ללבוש את הצבע טורקיז, אין דבר כיון יותר מלהגיע לבית כנסת ולפתוח סידור בו אין הפתעות. כשאני עומד מול כולם כשליח ציבור בבית הכנסת השכונתי, ומזמין את שבת הכלה לבקר אותנו שבוע ארוך של עבודה - קומי יציאתי מתוך ההפכה, כב לך שְׁבַת בְּעֵקֶב הַבְּכָא - השמחה והכוונה שאני מביא מהמקום ממנו אני מגיע נוגעים בכלום. כשאני בא בכנות במקום עם מסיכה, ועם כבוד עצמי במקום התצלויית, אני יכול לא רק להיות חלק מהקהילה הדתית אלא גם להביא לקהילה משהו שרק אני יכול לתרום. גם אם זה כולל כלת שבת מכוסה בפיסטים שמסודרים בדיוק בצורה הנכונה. לְבָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאֶרְתְּךָ עִפִּי.

לי לא הייתה שום סיבה לוותר על הקשר שלי ליהדות, על החלומות להיות מעצב, על חיים פתוחים וליבראליים או על הנטיות המיניות שלי. וככה נשארתי בבית הכנסת בשכונה, ההומו מול ההומוגניות, עם אנשים שמרימים גבה אבל נשארים בלי ברירה אחרת אלא לקבל אותי. הטקסים הכי מעניינים ביהדות הגיעו מבחוץ - לקידוש לבנה ולארבעת המינים יש ניחוח פגאני שאי אפשר להתעלם ממנו - אבל לאט לאט, דברים יכולים להשתנות. כקהילה דתית גאה, לא נשנה את זהותנו כדי לרצות רבנים שלא רואים מה קורה בקהילות של עצמם, אלא נבוא בביטחון אל אותן קהילות ונראה להם את ההבנה, האיכפתיות ואת נקודת המבט שרק לנו יש. עוֹרֵי עוֹרֵי שִׁיר דְבָרֶיךָ, כְּבוֹד ה' עֲלֶיךָ נִגְלָה.

התשובה שלי

במבט לאחור, ירדן רואה את הצעד הגדול שלקח כחלק מתהליך של תשובה

השנה וחצי האחרונות לא היו פשוטות עבורי. עשיתי שינויים גדולים בחיי והפכתי מאיש נשוי לאשה ולאדם המבצע החלטה ובוחר לראשונה בחייו לחיות.

התחנתני כי צריך, כי זו הייתה הדרך היחידה שראיתי ושהראו לי. אולם לאחר שש שנים בהן אני ואשתי אילצנו את עצמנו להיות ולחיות על-פי הנורמות של החברה הדתית, הבנו שמששהו פה לא נכון. פרקנו את כבלי הנישואין שלנו וחזרנו להיות יידי נפש, כמו שהיינו אמורים להיות מבראשית. כמו שהיינו אמורים להיות אלולא נהר המוסכמות הגועש סחף אותנו הרחק מעצמנו.

ר' נחמן כתב שלעתיד לבוא יתבטל היצר הרע משום שאז אף אחד כבר לא ישקר, וכדבריו: "מרום פיו שֶׁל הַשֶּׁקֶר נִעְשָׂה הַיֶּצֶר הָרָע, וְכִשְׂבֹּא מְשִׁיחַ אֵד לֹא יִהְיֶה שֶׁקֶר, וְכִשְׂבִּיל זֶה לֹא יִהְיֶה יֶצֶר הָרָע בְּעוֹלָם" (ספר המידות. אות אמת, סימן ח). בפעם הראשונה פקחתי את עיני והבטתי נכוחה על המציאות כפי שהיא. עזבתי את עבודת האילים הזו שקוראים לה פחד. פחד מהסביבה, פחד ממה שייגידו וממה שיקרה אם ידעו עליי ואם אעזי להיות מי שאני באמת. עזבתי את עוון ההתכחשות העצמית הקשה מנשוא "דַע כִּי תִשׁוּבָה הִיא לְהִשְׁבִּיב הַדָּבָר לְמָקוֹם שֶׁנִּשְׁטַל מִשָּׁם בְּחִינַת זַרְקָא, דְּמֵינָה לְהִשְׁבִּיב וְלְהַחְזִיר הַדָּבָר לְשִׁרְשׁוֹ" (ליקוטי מוהר"ן א', תורה ל"ה).

תשובה פירושה לשוב חזרה למקום האמיתי שלך. לראשונה בחיי יצאתי לדרך.

עבריינים של מעלה

השנה חברינו **חיים אלבוים** בוחן מקרוב את מי שבוחן אותנו מקרוב

על דעת המקום ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנחנו מתירין להתפלל עם העבריינים.

'התמודדות עם ייסורים', 'הניסיון מלמד' ו'השכר הגבוה בעולם הבא'. אבל עדיין, כשאבא נותן לילד שלו סטירה, גם אם זה מתוך חינוך – זה עדיין כואב לילד!

וכנראה שגם לאבא. בכל יום כיפור, אני זוכר את אבי ז"ל ניגש לכל ילד וילד, אוחז בידו, מבקש את סליחתו ומאחל לו שנה טובה. באותו רגע, כל כעסי ותלונותי היו מתבטלות והייתי סולח בלב שלם לאבי על כל מה שכילד היה נראה לי קשה ועיקש. גם הקב"ה שמיטיב לנו בכל יום ויום, אך בנוסף מחנך ומעמיד בניסיונות והתמודדויות, רוצה לבקש סליחה. סליחה על הקשיים בהם אנו נתקלים, על הכאבים שאנו חשים ועל הדמעות שלא מפסיקות לרדת. על כן נתן לנו הקב"ה את יום הכיפורים – כיום סליחה הדדי. מי שמבקש מהקב"ה שיסלח לו על כל חטאיו הרבים אשר עשה, חייב גם הוא לסלוח לקב"ה על הייסורים והכאבים בהם העמיד אותו. לא פשוט אבל נכון.

על דעת המקום ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנו מתירין לרגע את הדיסטנס ומשחררים את המתח העדין שיש בין אב לבן – מתח של חינוך ויראה אל מול אהבה אין סופית – ומאפשרים לעצמנו לבלות יום אחד בתפילה זכה יחד, עבריינים של מעלה ועבריינים של מטה.

במילים אלו פותח החזן את יום הסליחה והכפרה – צום הכיפורים. ומיד כולם מנסים לברר מי הם אותם עבריינים שבינינו? העיניים מסתכלות ימינה, הראש מבטי שמאלה, מסתובבים קצת לאחור, ומחפשים מי הוא הפושע. ברמה עמוקה יותר אנו יודעים שצריך להסתכל גם פנימה, ולראות למה אנחנו עבריינים ובמה אנחנו חטאנו. כל אחד מאיתנו, אבל גם בתור קהילה או עם.

אם נקרא שוב את המילים, לאט, נשים לב שהן מציינות לנו עוד כיוון שאולי כדאי להביט אליו ולחפש בו את העבריינים: למעלה. החזרה הכפולה על ההדדיות שבין הקהל והמקום, למעלה ולמטה, מאפשרת בקלות לפרש כך: "בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים שיש למטה וגם עם אלו שנמצאים למעלה". אבל מי אלו אותם עבריינים של מעלה? האם בשמים יש רוע? ואם כן, ממי הם צריכים לבקש את סליחתם?

שאלה קשה זו נשאלת ביראה ומתוך רצון אמיתי לביורו. אבל מי כמונו, מכירים את הרגע ההוא בלילה בו נגמרות הדמעות והלב זועק: "למה אתה עושה לי את זה? למה אתה מתעלל בי?". עוד לפני שהספקנו להיולד ולחטוא, הקב"ה יצר אותנו עם "שוני" ושלא אותנו "להתמודד". למה? כן, אנחנו מכירים כבר את כל התשובות של

קול נדרי

אחרי כמה שנים של פעילות, **בת-עמי נוימאיר פוסטניק** חושבת בקול רם על הכל בנוגע לתחילת דרכו של המניין הגאה

בלבד, הבית – הצורך להרגיש בבית בבית-הכנסת והדרך להשיג את זה. טוב, אז היו דיונים נעימים יותר או פחות אבל בסוף צריך להחליט. בשנה הראשונה פשוט החלטנו ללכת על המעשי בנוגע לנוסח, מצאנו פשרה סבירה בנוגע למחיצה ובחרנו ללכת בעקבות בית כנסת "שירה חדשה" בכל מה שקשור למעמד הנשים, אבל אחרי שפגה האופוריה של יום כיפור תש"ע התברר שעכשיו צריך להצדיק את כל הבחירות שלנו ובעצם לעשות אותן שוב ושוב מחדש. להצדיק את הבחירה בפרוטוקול של "שירה חדשה" מול אלו שטוענים שזו לא אורתודוקסיה ומול אלו שטוענים שזה לא שיוויון. למצוא פשרה קצת יותר טובה בנושא המחיצה – עזרה שלישית, מעורבת, שממוקמת בצורה שווה לאחרות בייחס לארון ולבמה. ועכשיו כשיש לנו שנה שלמה לעבוד על זה, לוותר קצת על הנוסח שעושה לנו הרגשה של בית כדי שאנשים נוספים יוכלו להרגיש קצת יותר בבית.

מה אני אגיד לכם, אורתודוקסיה, שיוויון, נוסח – גם אם בפרונט מתייצבת ההלכה, בסופו של דבר כולן שאלות של מה גורם לך לחוש אי נוחות ומה גורם לך להרגיש בבית. ועל הבית, כידוע לכם, נלחמים. ובמלחמה, כפי שוודאי ידוע לכם, כמו במלחמה. זה די קשה גם להלחם על הבית וגם להחזיק את האמפיתיה לכל אחרים שנלחמים על הבית, על אותו הבית, בייחוד כשחלקם חברים טובים ויקרים שלך. מה שאני יכולה לעשות הוא להשמיע קול, להשמיע את קולי, לספר מה יגרום לי להרגיש בבית בבית הכנסת הזה, ב"כל נדרי". להשמיע את קולי ולקוות שגם האחרים יעשו זאת, ישמעו את קולם. להשמיע את קולנו ולזכור שכולנו עושים את זה לשם שמים, לשם הבית, ולהשתדל שלא לצעוק חזק מדי, להשתדל להשמיע קול שיוכל להשמע. הקול שלנו, קול נדרי.

כן, תנוחו, כתבתי קול נדרי. בכוונה. אחרי שכתבתי את זה בטעות עשרות פעמים ואחרי שראיתי את הטובות שבחברותיי חוזרות על הטעות הזו פעמיים באותו הטקסט, אחרי שקמתי ממקומי בפעם המי-יודע-כמה כדי לפתוח מחזור של יום כיפור ולהיות בטוחה שזה באמת "כל נדרי" התיישבתי. משהו קורה פה, מה פתאום קול נדרי, מה יש בו ביום הזה, מה יש בה בתפילה הזו שכל הזמן רוצה להשמיע קול?

בערך 200 כסאות מסודרים בשורות מילאו את האולם הגדול במרכז הגאה בערב יו"כ תש"ע, לא היה לנו מושג אם נמלא אפילו חצי מהם. כשהתחילה התפילה לא היה כסא אחד פנוי ואנשים עמדו במעברים וצמוד לקירות. כך קרה ש-250 לסביבות, הומאים וסטרייטים עמדו כתף אל כתף והשתדלו מאוד לייבב חרישית כדי שכולם יוכלו לשמוע את שליחת הציבור. לאביגיל יש קול די חלש והיא גם לא חזנית, אבל היא הרסה לנו את הבריאות עם ה'כל נדרי' שלה באותו ערב של יום כיפור. ביום כיפור האחרון זאת היתה יעל, בסופרן יציב ובטוח בעצמו שנשמע מקצה האולם ועד קצהו וגם היא הרסה לנו את הבריאות.

לתפילות קדמו דיונים הלכתיים ואידאולוגיים עקובים מדם דיגיטלי, השרתים של גוגל כבר שאלו את נפשם למות וגם אנחנו קצת. על הפרק היו נושאים הרי גורל באמת, נושאים שמאז לא ירדו אפילו לדקה מסדר היום. מה שמחזיק אותם על סדר היום היא עוצמת גלי הקול שבה נערכים הדיונים בנושאים אלו. זה מתחיל בנוסח התפילה, עובר דרך מעמד האישה בהלכה ונגמר בדיונים על הפרדה מגדרית בתפילה, או בקיצור המחיצה. שלושת הנושאים האלו – הנוסח, שליחי הציבור ומי ישב בכיסא שליך מגולמים כבר ב"כל נדרי". שני הנושאים האחרונים הם, למרבה הצער, נשמת אפה של האורתודוקסיה, דיונים הלכתיים ופסאודו-הלכתיים שמעורבים בהם תועפות של רגשות. אבל הנושא הראשון, הנוסח, הוא אמוציונלי

כמו הרבה מתפילותינו, השיר הזה נשאב ממקורות רבים. **אדיר** הרכיב סיפור חדש, מוכר לכל מי שעבר תהליך של גיבוש זהות, מכתבים מגוונים

הפעיל הוותיק **אבי סופר**, יהודי חופשי, סימן את המסד הדתי כאויב, אבל אז הגיעה הקהילה הדתית הגאה

אפתח בגילוי נאות: אני ישראלי, יהודי וחופשי. (חופשי. לא חילוני. חילוני הינה המצאה שאומרת כי אנחנו קודש ו'הם' חול. אבל כולם קודש! שומרי מצוות וחופשיים כאחד) הייתי נשוי והנני אב לשני ילדים.

"הומו? אסור שיראה את הילדים!" אמר בנחרצות אב בית הדין הרבני שדן בגירושיו. דבריו המאיימים, שדבר מהם לא התממש, עיצבו את השקפת עולמי כפעיל גאה ואת יחסי למסד הדתי בארץ. האחרון סומן כאויב שיש להוקיעו.

כשיצאתי מן הארון, הייתי 15 שנה עם בן-זוג, בן יחיד למשפחה דתית, בוגר מדרשיית פרדס-חנה. כל בני משפחתי קיבלו אותנו לחלוטין, מעולם לא שמענו איזו מילת גנאי או אי-קבלה, וכל זאת לפני יותר מעשרים שנה, כשהמילה הומו הייתה נדירה כ"כ", ובישוב קטן שרוב תושביו שומרי מצוות. אמו אראלה ז"ל, אישה דתייה אדוקה, שרוב בני משפחתה מתגוררים במאה שערים ובבני-ברק, הטיחה בפני כל המשפחה המורחבת: "מי כאן מוסקר לערער על מעשה האל? זה הבן שקיבלתי מן השמיים וחטא הוא להטיל בכך איזה ספק". גיליתי צד אחר של אנשים מאמינים שאינם משתמשים באמונתם לשנאה, הרחקה והדרה.

משנת 1989 אני פעיל בקהילה הגאה ואחת ההתפתחויות המרגשות אותי במיוחד, הינה הפעילות העולה והצומחת של הקהילה הדתית הגאה. תמיד הייתי מקורב לעניין בגלל קרבותי לתיאוי מאיינץ המנוח שהקים את הו"ד באגודה לפני 25 שנה. יחד עם מתנדבים נוספים תיאו הדריך וייעץ למאות דתיים וחרדים במשך שנים רבות.

בעיניי, המפתח לחברה הישראלית מונח במסורתיות. רוב 'עמישראל' רוצה ומתחבר לטקסים היהודיים: ברית מילה, בר/בת מצווה, חתונה וקבורה. הישראלי הממוצע מבין את הדילמה שעמדה בפני חבריי וחברותיי הדתיים עד לאחרונה: או דת/ית או הומו/לסבית/טרנס וכו'. זה היה תמיד 'או' או 'והבחירה' הייתה קשה מנשוא ולרוב בלתי אפשרית.

מתוך הקהילה

אחרי קיץ של התעוררות חברתית, ובתקווה לשנה בה כל אחד בחברה ימצא בית לגוף ומנוחה לנפש, חברינו מדברים על צדק מנקודת המבט שלהם

- צדק בשבילי** הוא להישאר בסוף הסרט עד לאחר סיום הכתוביות ולתת את הכבוד לכל העוסקים במלאכה (חיים אלבום)
- צדק בשבילי** זה שההורים שלי לא יתביישו לספר עלי למשפחה וחברים (בעילום שם)
- צדק בשבילי** זה להכיר בקיומו של האחר (דניאל יונס)
- צדק בשבילי** זה כוכב (בעילום שם)
- צדק בשבילי** זה להכיר בכך שאף אחד, כולל עצמך, לא מחזיק במפתחות לאמת (עלי ק-ו)
- צדק בשבילי** זה יחסי (ליעוז גוטמן)
- צדק בשבילי** זה כשכל אחד עושה את התפקיד שיועד לו וממציא את עצמו בעולם (אדיר)
- צדק בשבילי** זה משהו שעדיין לא קיים להומו דתי (עמי)
- צדק בשבילי** זה טוב כשמוסיפים לו ה' בסוף (ירדן)
- צדק בשבילי** זה בחירות (יש)

את העלון ערך עלי קפלן-וילדמן ועיצב אבנר קופלוביץ. תודות גדולות לליעוז גוטמן, יצחק וולף, דניאל יונס, כל הכותבים, ולעורך/מעצב של הגליון הראשון של "בריש גלי", חיים אלבום/סטודיו דרור צונץ.

גרסא מלאה של מאמרו של הרב ריינר פורסמה לראשונה בעלון 'שבת שלום', גיליון 570, שבת 'וילך' תשס"ט.

השיר וְאֲנִי אֶנְהָ אֲנִי בָּאָה פורסם במקביל בגליון תשרי של 'דעת פרת'.

צְפוּרַּ מְשֻׁנָּה

יִשְׁבֶּת־הַיָּא בְּצֵל אֲדוּנֵי הָאָרֶץ

הַיֵּלֶד אֵינְנוּ - וְאֲנִי, אֶנְהָ אֲנִי בָּאָה?

שׁוֹאֶלֶת - וְאֵינָה הַשָּׁה לְעוֹלָה?

הַכְּרַע הַכְּרַעַתְנִי וְאֵת הַיֵּית בְּעוֹכְרֵי

לְשָׂה יִתְּן לְעַמֶּל אֹר, וְיִסִּים לְמַרְי נְפִשׁ?

שְׁחִי וְאֶגֶל לְךָ סוּד יִסוּרֵי:

קוֹלָה לֹא נִשְׁמַע

רַק שְׁפָתֶיהָ נְעוֹת

וְתִלַּךְ הַלּוֹךְ וְיַעֲקֹה

מִן הַדָּת

מִתְּבַיְשָׁת

נִמְלֶטָה

נִדְחָה

לו יְכוֹלְתִי אֶת נְפִשִׁי לְקַחַת

בְּלִי לְחֹטֵא לְצוֹ הָאֱלֹהִים

אֲךְ אֶנְהָ אוֹלֵיךְ חֲרַפְתִּי

לֹא יְכוֹלְתִי לְעַשׂוֹת עִם זֶה כְּלָמ

וְתַפְּן כֹּה נֹכַח - יֵשׁ לִי סִכּוֹ לְהִנְצֵל?

מִתְפַּלֶּלֶת - לֹא מוֹנַעַת עֲצָמָה מִן הַרְחָמִים

וְתַפְּן כֹּה: וְתִתְּצַב לְדַעַה מִה יַעֲשֶׂה לָּהּ...

יצירת קשר

ניתן להצטרף לרשימת התפוצה של חברותא, וכן גם לקרוא עוד על הקהילה, באתר שלנו: havruta.org.il

פרטים על הארגונים הדתיים הגאים איתם אנו משתפים פעולה ניתן לראות בדף: havruta.org.il/organizations

חירום, קשב ותמיכה - קש"ת והארגונים הדתיים
ימים א, ג, ה בערב: 077-5141321

חברותא
הומואים דתיים

